

พูดดี

อนันต์ โอภกุล

ในฐานะที่เรา-ท่านได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมาจนถึงขั้นนี้ ถ้ามีใครถามว่า "พูดดี" แล้วหรือยัง เชื่อว่าหลายคนคงลังเล พร้อมทั้งตั้งข้อสังเกตในการสำรวจตนเอง เช่น ได้เริ่มเรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ระดับประถมและ/หรือมัธยมอะไร สายอะไร จนกระทั่งถึงวันนี้ นับแล้วได้กี่ปี ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าคงไม่น้อยกว่า 8 ปี ตลอดระยะเวลา 8 ปีอันยาวนานนี้ เรา "พูดดี" แล้วหรือยัง เพราะอะไรจึงเป็นอย่างที่เป็นอยู่นี้

ผู้เขียนจะพูดแต่เฉพาะภาษาอังกฤษ (แม้ภาษาอื่น ๆ ก็คงจะหนีขอบข่ายที่จะพูดต่อไปนี้ไม่พ้นก็ตาม) ซึ่งผู้เขียนมีส่วนเกี่ยวข้องด้านการเรียนการสอนตลอดมาหลายปี

ผู้เขียนเชื่อว่าหลายคนต้องการ "พูดดี" (ภาษาอังกฤษ) แต่ในจำนวนนี้จะมีสักกี่คนที่เข้าใจว่าการ "พูดดี" ต้องผ่านขั้นตอนการ "พูดได้" "พูดถูก" และ "พูดชัด" มาก่อน

พูดได้ พูดถูก พูดชัด

การ "พูดได้" คือ ผลของการฝึกฝนตามขั้นตอนหรือตามกระบวนการเรียนการสอนซึ่งผู้เรียนต้องใช้ปากและหูเป็นสำคัญ ไม่มีใครพูดหรือฟังแทนใครได้ หากตัวผู้ที่ต้องการ "พูดได้" นั้นประสงค์จะ "พูดได้" นั่นก็คือ ผู้ที่ต้องการ "พูดได้" ต้องฝึกพูดด้วยปากของตนเอง และต้องใช้หูของตนเองฟังคู่สนทนา การฝึกฟัง - ฟังพูดซ้ำแล้วซ้ำอีกจะนำไปสู่ทักษะอันจะนำไปสู่ความชำนาญจนคล่องแคล่วติดปาก

การ "พูดถูก" คือการพูดตามหลักการใช้ภาษา ซึ่งในที่นี้หมายถึงไวยากรณ์ อันที่จริงเราท่านได้เรียนรู้ไวยากรณ์มากมายหลายปี หลายคนอาจใช้ไวยากรณ์ได้ดีในภาษาเขียน

แต่อาจจะนึกกฎเกณฑ์ข้อบังคับทางภาษาบางข้อบางตอนไม่ออก เมื่อต้องพูดปากเปล่า การรู้ไวยากรณ์จะช่วยทำให้การใช้ภาษาถูกถ้วน และสามารถสื่อให้ผู้ฟังได้ถูกต้อง ไม่สับสน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับ tenses การฝึกพูดตามหลักการใช้ภาษาบ่อย ๆ จะช่วยทำให้เราพูดได้อย่างถูกต้อง

การ "พูดชัด" คือการนำหลักวิชาสัทศาสตร์ หรือ Phonetics มาใช้ในการสนทนาวิชาสัทศาสตร์เป็นวิชาที่ว่าด้วยศาสตร์ของถ้อยคำมนุษย์ที่ชี้ให้เห็นถึงกลไกในการผลิตเสียง วิธีผลิตเสียงและความหมายอย่างเป็นระบบ ฉะนั้น ผู้ที่ต้องการ "พูดชัด" จึงต้องเรียนรู้วิชาสัทศาสตร์ไปพร้อม ๆ กันด้วย

เท่านั้นยังไม่พอ ผู้ที่ต้องการจะ "พูดดี" นอกจากจะต้อง "พูดได้" "พูดถูก" และ "พูดชัด" แล้ว ยังจะต้องรู้ศัพท์ (ทั้งศัพท์ทั่วไปและศัพท์ slang) วัฒนธรรม โอกาส ระดับของผู้ฟัง ตลอดจนความรู้สึกของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย นอกจากนั้นยังจะต้องรู้การสรรหาลาเรและจัดเรียงสำนวนนั้น ให้ผู้ฟังสนใจและเห็นคุณค่า ด้วยการเน้นคำหรือความบางตอน พร้อมกับการใช้ท่าทางประกอบก็ช่วยในการสื่อความหมายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นได้ การอ่านเพื่อรวบรวมคำศัพท์มาใช้ในการพูดก็จะช่วยทำให้พูดได้เนื้อหาสาระกว้างขวางและหลากหลายขึ้น

ปัญหาที่พบในกลุ่มผู้เริ่มเรียน

1. อายุ ไม่กล้า
2. ขาดแรงจูงใจ

ผู้ที่ต้องการจะ "พูดดี" นอกจากจะต้อง "พูดได้" "พูดถูก" และ "พูดชัด" แล้ว ยังจะต้องรู้ศัพท์ (ทั้งศัพท์ทั่วไปและศัพท์ slang) วัฒนธรรม โอกาส ระดับของผู้ฟัง ตลอดจนความรู้สึกของชนชาติเจ้าของภาษานั้น ๆ ด้วย

- 3. สิ่งแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย
- 4. ไม่เห็นประโยชน์ชัดเจน

วิธีแก้ปัญหา

- 1. จัดกลุ่มสนใจที่สนิทชิดเชื้อพูดคุยกันในกลุ่ม
- 2. ตีสนิทกับเจ้าของภาษาโดยเฉพาะเด็ก ๆ และคนชราเพื่อพูดคุย
- 3. ติดตามรายการภาษาอังกฤษตามสื่อมวลชน
- 4. ให้ความสนใจเพลงสากล
- 5. หมั่นเข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มพูนความรู้จากสถาบันต่าง ๆ
- 6. สร้างบรรยากาศภายในครอบครัวให้ใช้ภาษา และวัฒนธรรมเจ้าของภาษานั้น ๆ
- 7. ฟังออกเสียงให้ใกล้เคียงเจ้าของภาษามากที่สุด

ปัจจุบันเรายังพบเสมอว่า คนไทยพูดไม่ชัด แม้แต่ภาษาไทยเอง และพบมากที่สุดในกลุ่มวัยรุ่น ดารา นักร้อง รุ่นใหม่ และดาราภาพยนตร์บางคนที่ไม่ชัด โดยเฉพาะ

เสียง ร.เรือ ล.ลิง และคำควบกล้ำทั้งหลาย ดาราเหล่านี้มักมีรูปร่างหน้าตาและท่าทางการแสดงออกดี จึงเป็นแบบแก่การลอกเลียนของผู้ชมวัยรุ่นได้อย่างดี เมื่อดาราเหล่านั้นออกเสียงไม่ชัด ก็คิดว่า การออกเสียงไม่ชัดเป็นสิ่งโก้เก๋ ผู้ชมวัยรุ่นก็พยายามดัดเสียงให้เพี้ยนเข้าไว้จนติดปาก เพื่อจะได้เหมือนดารา เมื่อเป็นผู้ใหญ่ก็เก๋ยาก เราจึงมักพบว่าผู้ใหญ่จำนวนไม่น้อยที่พูดไม่ชัด ที่เห็นบ่อยก็คือนักการเมืองบางคนที่ไม่พูดผ่านสื่อโทรทัศน์

ผู้เขียนสอนภาษาอังกฤษ แต่พบว่า การที่จะให้เด็กไทยออกเสียงภาษาอังกฤษชัดนั้น ควรเริ่มจากการออกเสียงภาษาไทยชัดเจนเสียก่อน แล้วนำหลักการหรือวิธีการนั้นไปใช้กับภาษาอังกฤษ (หรือภาษาอื่น) ก็จะช่วยให้การฝึกออกเสียงในภาษานั้น ๆ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

เพื่อให้คนไทยได้ฝึกออกเสียง ร.เรือ ล.ลิง และคำควบกล้ำได้สะดวก ผู้เขียนจึงได้รวบรวมคำที่น่าจะเป็นปัญหามาร้อยเรียงเป็นกลอนสุภาพ ชื่อ **"บทท่องเรือ-ลิง"** เพื่อผู้ที่สนใจจะได้นำไปใช้ประโยชน์ เชิญอ่านดัง ๆ ดุซิคครับ

บทท่องเรือ-ลิง

ข้าวเกรียบกึ่งเกรียบปลาตากาปรับ
 ทั้งครุคลิงครุคลอยและครูกลาย
 ครุเคร่งขับเรือรีบริปริริม
 น้ำในคลองเค็มลิ้นคล้ายกินเกลือ
 ที่คล้ายใจเพราะครุอยู่พริกพร้อม
 ระลอกคลื่นพลิวพลิวไปไกล
 แล้วเรือเกลือล่าเชื่องติดเครื่องใหญ่
 เรือเราเล็กกับคลื่นที่ครึ้นมา
 เรือของเราโคลงเคลงโคลงเคลงหนัก
 แล้วลักรูครุเคร่งเร่งเร็วพลัน
 คุณครุเคร่งเร่งเรือเมื่อคลื่นใกล้
 เรือปลอดภัยปลอดภัยได้รอดมา
 อันเรือเรือลอลิงครุคลิงกล่าว
 คือเรือเรือรัลันยีนรอบเมือง
 คำควบกล้ำเรือลิงยังต้องฝึก
 บุคลิกเราเด่นแท้เป็นไทย

เรารีบรับลงเรือเพื่อเราขาย
 ต่างเรียงรายเข้ารับแล้วลงเรือ
 ร้านรวมริมคลองใต้ใกล้คลองเหนือ
 แต่ลูกเรือหลายรายค่อยคลายใจ
 ต่างรายล้อมกลุ่มเกลี้ยงอยู่ใกล้ใกล้
 ลมก็ไล่พรมพรั่งเป็นครั้งครา
 เร่งเครื่องไปปราดปลิวลิวเวหา
 แต่ละคราแต่ละคลื่นครึ้นครึ้นครึ้น
 แลขลุกลักคล้ายแกล้งหมดแรงกลึ้น
 รีบจับคันเครื่องเรือเมื่อคลื่นมา
 เรือลีนไหลหลบไกลไปหลายหลา
 ชายเกรียบปลาเกรียบกึ่งจนรุ่งเรือง
 เราถึงคราวฝึกหัดให้ปราดเป็รื่อง
 ลอลิงเรื่องกระดกลึ้นยีนใกล้ไกล
 ต้องรำลึกฝึกฝนจนคล่องไหล
 เสียงใดใดเปล่งชัดเคร่งครัดเทอญ